

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В ПОРЯДКУ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Баркан Анна Дмитрівна

*студентка факультету права, гуманітарних і соціальних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

На сьогодні Україна працює над вдосконаленням реалізації прав людини на охорону здоров'я. Мета цих дій держави полягає в створенні відповідних умов для ефективної реалізації прав своїх громадян на охорону здоров'я, закріплених в ст. 49 Конституції України та ст. 8 Основ законодавства України про охорону здоров'я. Важливо відзначити, що кожна особа має право на охорону здоров'я, яке закріплено в міжнародних договорах, ратифікованих Україною.

Проте у медичній практиці існують випадки порушення права людини на охорону здоров'я. На нашу думку, аналіз чинного законодавства і судової практики є актуальним, оскільки судова практика є важелем у врегулюванні прогалин норм права. Крім того, збирання, узагальнення й аналіз слідчої, судової, прокурорської, адвокатської, нотаріальної й іншої практики – обов'язкова вимога до виконання наукових робіт студентів з більшості навчальних дисциплін і наукових тем. Ця практика може бути як опублікованою, та і неопублікованою [1, с. 148].

Взагалі однією з особливостей медичної діяльності є те, що така професійна діяльність пов'язана з великою кількістю підстав, для того, щоб пацієнт був не задоволений наданням медичної допомоги. Тому виникає нагальна потреба в дослідженні питань правового регулювання порядку захисту прав людини у сфері охорони здоров'я.

О. В. Дроздова виокремлює засоби захисту прав пацієнта, а саме: звернення до Управління захисту прав споживачів; звернення пацієнта до омбудсмена; звернення до недержавних організацій; звернення до медіатора як третьої сторони; звернення до третейського суду; подання скарги до відповідного органу в адміністративному порядку; позов до суду загальної юрисдикції; звернення до європейського суду [2, с. 109–113].

Ст. 8 Основ законодавства України про охорону здоров'я зазначається, що держава визнає право кожного громадянина України на охорону здоров'я і забезпечує його захист. Кожен громадянин має

право на безоплатне отримання у державних та комунальних закладах охорони здоров'я медичної допомоги, до якої належать: екстрена медична допомога; первинна медична допомога; спеціалізована медична допомога; паліативна допомога.

Також важливим критерієм є право на інформацію про лікування.

У ст. 16 Цивільного кодексу України зазначається, що кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу. На нашу думку, ці поняття не є взаємовиключними. Кім того, в дисертаційній роботі О. В. Дроздова наводить приклад, що під час розгляду справ про захист прав пацієнтів Європейський Судом із прав людини застосовує презумпцію заподіяння моральної шкоди, а розмір компенсації визначається з дотриманням принципів розумності й аргументованості [3].

Проаналізувавши відомості судових справ, відшкодування особистих немайнових або майнових прав, шляхом вирішення спору в судовому порядку є досить поширеною практикою. Багато з них про відшкодування майнової і немайнової шкоди, пов'язаної з неналежним виконання медичним персоналом своїх обов'язків, які потягли за собою ускладнення хвороби [4].

Також поширеним вирішенням спору в судовому порядку є неналежне встановлення групи інвалідності. В обґрунтування своїх вимог позивач зазначає, що 30.01.2024 спеціалізованим кардіохірургічним медико-соціальною комісією (далі – МСЕК), що знаходиться за адресою м. Полтава, вул. Європейська, 56, ОСОБА_1 було встановлено повторно III групу інвалідності (довідка № 532070) із загальних захворювань. За цим рішенням ОСОБА_1 не погодився та 05.02.2024 звернувся до цієї установи із заявою, в якій прохав надати обґрунтовані та чіткі відповіді на питання, що зазначені в заяві. Але, отримавши лист від КП «Полтавського обласного центру медико-соціальної експертизи» Полтавської обласної ради», відповідей не отримав. 27.02.2024 позивач оскаржив до Обласного транспортно-радіологічного МСЕК рішення спеціалізованого кардіохірургічного МСЕК. 28.03.2024 позивач був оглянутий комісією відповідача, а саме Обласним транспортно-кардіологічним МСЕК, та у зв'язку із непрофесійними, на думку ОСОБА_1, діями комісії, невивченням наданої документації, був направлений в клініку Державної установи «Український державний науково-дослідний інститут медико-соціальних проблем інвалідності Міністерства охорони здоров'я України» до неврологічного відділення (лист № 454 від 02.04.2024 та направлення від 01.04.2024) [5].

Для встановлення групи інвалідності МСЕК користується міжнародною класифікацією хвороб МКХ-10 [6]. Де встановлено чіткий, вичерпний перелік хвороб. Також користуючись уніфікованими

Наказами МОЗ закріплено ступінь втрати працездатності по кожній хворобі (наприклад, Наказ Міністерства охорони здоров'я України 05.06.2012 № 420 «Про затвердження Порядку та Критеріїв встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків»). Тобто, громадянин України, який згідно з нормативно-правовими актами України має права у сфері охорони здоров'я, через неналежне виконання медичними працівниками своїх функцій загострює свій стан здоров'я через невірно встановлений рівень втрати працездатності.

Резюмуючи все вищесказане, ми вважаємо, що медичне право потрібно відокремити як галузь і кодифікувати його, розробити чіткі механізми врегулювання спору на досудовому етапі. Оскільки людина, яка має третю групу інвалідності (неправомірно встановлену), не повинна в судовому порядку доводити, що за станом її здоров'я їй має бути визначена друга інвалідності. Або мати дитини, яка з дитинства має вади слуху, не повинна доказувати право дитини на інвалідність із досягненням нею 18-років, що вони мають повне право на призначення статусу «дитина з інвалідністю». А його не дають, тому що за не добросовісним виконанням своїх професійних обов'язків, лікар неналежним чином оформив медичні документи.

Література:

1. Митрофанов І. І. Методологія й організація юридичних наукових досліджень : навчальний посібник. Кременчук : Видавництво «НОВАБУК», 2023. 312 с.

2. Дроздова О. В. Диференціація способів і засобів захисту прав пацієнта. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*. 2016. Вип. 1(1). С. 109–113.

3. Дроздова О. В. Цивільно-правовий захист пацієнтів в контексті практики Європейського суду з прав людини : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017. 20 с.

4. Ухвала Подільського районного суду міста Києва в справі № 758/11792/21 від 16 листопада 2021 року. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/101907229/> (дата звернення: 16.11.2024).

5. Рішення Полтавського окружного адміністративного суду від 23 липня 2024 року в справі № 440/5283/24. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/120580845/> (дата звернення: 16.11.2024).

6. Про перехід органів і закладів охорони здоров'я України на Міжнародну статистичну класифікацію хвороб і споріднених проблем охорони здоров'я десятого перегляду : Наказ Міністра охорони здоров'я України від 08.10.98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0297282-98#Text> (дата звернення: 16.11.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-20>

ВИЌД ДИТИНИ ЗА КОРДОН, У ТОМУ ЧИСЛІ БЕЗ ЗГОДИ ОДНОГО З БАТЬКІВ

Братченко Дмитро Юрійович

студент

Навчально-науковий інститут права

Науковий керівник: Самілик Людмила Олексіївна

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри цивільного права та процесу

Державний податковий університет

м. Ірпінь, Україна

Тема виїзду дитини за кордон, особливо в умовах, коли згода одного з батьків відсутня, є важливим і актуальним питанням у сфері сімейного права. Це питання має як юридичний, так і емоційний вимір, оскільки воно стосується захисту прав та інтересів дитини, а також дотримання прав обох батьків. Різні життєві обставини, такі як розлучення, конфлікти між батьками, міграційні чи економічні фактори, можуть впливати на необхідність виїзду дитини за кордон з одним із батьків. У таких випадках виникає низка правових колізій: чи дозволяється такий виїзд без згоди другого з батьків, які умови та механізми дозволу можуть бути застосовані, і яким чином держава забезпечує баланс між правами батьків і інтересами дитини. Особливо актуальним це питання стає в умовах воєнного стану, оскільки виникає необхідність термінової евакуації дітей з небезпечних регіонів, що може вимагати швидкого прийняття рішень. В умовах війни батьки часто опиняються у складних обставинах, коли один із них може залишатися на території країни або бути залученим до військових дій, тоді як інший прагне забезпечити дитині безпеку за кордоном. Через це виникає питання правового регулювання виїзду дитини, зокрема без згоди одного з батьків, якщо отримати цю згоду неможливо або небезпечно. Зважаючи на надзвичайні умови, важливо знайти баланс